

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 566/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Robertom Kutišom, PhD., LL.M., Námestie Andreja Hlinku 36/9, Považská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 11C/59/2023 zo 6. februára 2025 a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal a proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/32/2025 z 30. apríla 2025, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu sp. zn. 11C/59/2023 zo 6. februára 2025 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, ako aj porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 17Co/32/2025 z 30. apríla 2025 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou okresnému súdu 16. novembra 2023 domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k špecifikovaným nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom dedičského konania po poručiťovi vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21D/544/2013. Po podaní žaloby okresný súd písomnosťou zo 7. decembra 2023 sťažovateľa vyzval na vyjadrenie, či trvá na podanej žalobe, alebo ju berie v celom rozsahu späť [§ 144 a nasl. Civilného sporového poriadku, (ďalej aj „CSP“)], ktorý listom z 8. januára 2024 potvrdil svoje zotrvanie na podanej žalobe a na základe výzvy okresného súdu z 2. februára 2024 (na účel určenia súdneho poplatku, pozn.) 13. februára 2024 oznámil hodnotu

vyporiadovaných nehnuteľností. Keďže okresný súd ani rok od podania žaloby v napadnutom konaní neuskutočnil žiadne súdne pojednávanie, sťažovateľ zaslal urgenciu z 13. januára 2025, na ktorú okresný súd nereagoval a následne vydal uznesenie sp. zn. 11C/59/2023 zo 6. februára 2025 o prerušení namietaného konania až do právoplatného skončenia konania o dedičstve. Sťažovateľ s prerušením konania nesúhlasí, považuje ho za účelovú reakciu okresného súdu na podanú urgenciu, a preto proti nemu podal 3. marca 2025 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 17Co/32/2025-54 z 30. apríla 2025 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Rozporuje aj uznesenie krajského súdu, spochybňuje splnenie podmienok na prerušenie konania a vyjadruje presvedčenie, že prerušením napadnutého konania dochádza k mareniu jeho práva konať pred súdom. Vydané rozhodnutia všeobecných súdov zároveň považuje za nepreskúmateľné, keďže v nich okresný súd ani krajský súd nevysvetlili, na základe akých skutočností doručovanie žaloby ostatným žalovaným považujú za nehospodárne, a zdôrazňuje, že požiadavku hospodárnosti nemožno nadradiť nad právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Na podklade uvedeného odôvodnil zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.1. K namietanému uzneseniu okresného súdu a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal:

4. Sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že vydaním uznesenia okresného súdu o prerušení napadnutého konania a v postupe, ktorý jeho vydaniu predchádzal, došlo k zbytočným priet'ahom, a tým k porušeniu jeho namietaných práv (bod 1 tohto uznesenia, pozn.).

5. V súlade so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd opätovne konštatuje, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený vo svojej doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011, IV. ÚS 254/2021).

6. Ústavný súd stabilne judikuje, že čas na konanie bez zbytočných priet'ahov nemožno presne vyjadriť. Rovnako tak nie je presne časovo ohraničená ani primeranosť lehoty, kedy by mala byť tá-ktorá vec prerokovaná a najmä rozhodnutá [I. ÚS 92/97 (ZNau 23/98), I. ÚS 61/98 (ZNau 18/98)]. V tomto kontexte treba dať do pozornosti aj rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednej inštancii v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 1999, č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, č. 32967/96, body 64, 65 a 66).

7. Reflektujúc sťažovateľom uvedený priebeh napadnutého konania od podania žaloby 16. novembra 2023 do vydania uznesenia okresného súdu o prerušení konania zo 6. februára 2025, ústavný súd rezultuje, že posudzované obdobie v trvaní približne 15 mesiacov nedosahuje ústavnoprávne relevantnú intenzitu znamenajúcu zásah do práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.2. K namietanému uzneseniu krajského súdu:

8. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu, ktoré považuje za nezákonné a nepreskúmateľné. Ústavnoprávny prieskum odvodzuje od skutočnosti, že proti uzneseniu krajského súdu nie sú prípustné ďalšie opravné prostriedky (§ 421 ods. 2 v spojení s § 164 CSP), pričom začiatok dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (§ 124 zákona o ústavnom súde) datuje k 5. júnu 2025, keď mu podľa priloženej doručky bolo napádané uznesenie krajského súdu doručené.

9. Pokiaľ ide o uznesenie krajského súdu, ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. V prípade nesplnenia tohto postupu platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná (m. m. napr. III. ÚS 657/2024, III. ÚS 20/2025). Keďže proti napádanému uzneseniu krajského súdu nie je prípustný ďalší opravný prostriedok podľa Civilného sporového poriadku, ústavný súd pristúpil k jeho preskúmaniu, a to vo vzťahu k posúdeniu prípadného zásahu do označených práv sťažovateľa.

10. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

11. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04, I. ÚS 482/2025).

12. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu alebo iného orgánu verejnej moci nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu a inú právnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (m. m. II. ÚS 153/2018).

13. K porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie môže dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola odmietnutá možnosť domáhať sa práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda bolo prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy (I. ÚS 19/02, I. ÚS 74/05), alebo ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania (napr. II. ÚS 107/2018). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu by o arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom bolo možné uvažovať v prípade, ak by sa všeobecný súd natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Pokiaľ výklad súdu nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06, III. ÚS 354/2021).

14. Prednesené je aj prípadom sťažovateľa, ktorý sa žalobou o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva po poručiťovi domáhal na okresnom súde svojich práv a po podaní odvolania proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania inicioval ďalšie súdne konanie, keď krajský súd preskúmal a rozhodol o podanom opravnom prostriedku, a to práve napádaným uznesením. Sťažovateľovi tak nebolo uprené právo na prístup k súdu. Pre posúdenie ústavnej sťažnosti je však esenciálne, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, aj v nadväznosti na argumentáciu uplatnenú sťažovateľom v podanom odvolaní, zrozumiteľne vysvetlil záver o dôvodnosti prerušenia napadnutého konania do právoplatného skončenia konania o dedičstve. Zároveň dostatočným spôsobom poukázal na zmysel prerušenia súdneho konania, a to aj s odkazom na rozhodovaciú

činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 6Cdo/157/2012, sp. zn. 1Cz 139/76, publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk č. R 31/1978, pozn.), s ktorou sa stotožňuje aj ústavný súd (obdobne uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/241/2018 z 29. apríla 2020, pozn.), keď práve uplatnením prerušenia napadnutého konania v okolnostiach sťažovateľovej veci bolo možné predísť formalistickému zamietnutiu žaloby ako predčasne podanej.

15. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu (ani okresného súdu, pozn.) nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017, I. ÚS 109/2019, II. ÚS 16/2022).

16. V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej krajský súd nevysvetlil, z akých dôvodov sa stotožnil s názorom okresného súdu o potrebe uprednostnenia hospodárnosti konania (v súvislosti s prerušením konania a prípadným doručovaním žaloby väčšiemu počtu žalovaných, pozn.), ústavný súd odkazuje na bod 13 odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, v ktorom uviedol, že *„ďalšie námietky žalobcu pokladal za nedôvodné, keď predmetom prieskumu odvolacím súdom môže byť len vecná, prípadne procesná správnosť napadnutého rozhodnutia“*. Zároveň je nutné zohľadniť, že len samotná zásada hospodárnosti nebola jediným a hlavným dôvodom na prerušenie napadnutého konania, ale tým bolo stále prebiehajúce dedičské konanie. Navyše, všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, I. ÚS 368/2025, I. ÚS 434/2025).

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preto dospel k záveru, že medzi obsahom namietaných práv sťažovateľa (základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) a napadnutým uznesením krajského súdu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o porušení sťažovateľom označených práv. Závery krajského súdu v tomto prípade nemožno považovať za svojvoľné či neodôvodnené a ani za také, ktoré by popierali účel a zmysel zákona. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti napadnutého uznesenia krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Ako *obiter dictum* ústavný súd upriamuje pozornosť na svoju konštantnú judikatúru k inštitútu prerušenia konania, podľa ktorej ak by pripustil výklad, ktorým by prerušenie konania zakladalo nečinnosť orgánu verejnej moci, a tým aj porušenie základných práv a slobôd osôb, ktorých sa prerušenie týka, inštitút prerušenia by prestal byť aplikovateľný, pretože jeho aplikácia *lege artis*

by vždy znamenala prezumpciu porušovania základných práv a slobôd orgánom verejnej moci, čo nie je v žiadnom smere prípustné (I. ÚS 153/2021, č. 37/2021 ZNaU, I. ÚS 124/2024, II. ÚS 184/2024). *Ipsa facto*, prerušenie konania samo osebe neznamená vznik či existenciu zbytočných prietáhov, ale tieto môžu nastať v období pred prerušením konania alebo v postupe orgánu verejnej moci nasledujúcom po skončení prerušenia a pokračovaní v konaní. Alternatívne, zbytočné prietahy môžu vzniknúť v súvisiacom konaní, a tým negatívne ovplyvniť aj dĺžku prerušeného súdneho konania. Potom je na úvahe všeobecného súdu, či po zvážení všetkých skutkových a právnych skutočností bude pokračovať v konaní a určitú otázku sám posúdi (§ 194 ods. 1 CSP), alebo konanie ponechá prerušené, a to práve s ohľadom na otázku právnej istoty strany konania a eventuálny konflikt právnych názorov. Vlastným posúdením predbežnej otázky a rozhodnutím vo veci by bola síce právna istota strany pôvodne prerušeného konania odstránená, ale len dočasne, keďže k jej úplnému potvrdeniu alebo naopak prelomeniu dochádza až meritórnym rozhodnutím v súvisiacom konaní *ex post*. Odlišné právne posúdenie v súvisiacom konaní tak má za následok nielen prelomenie právnej istoty, ale aj jej úplnú negáciu, keďže môže založiť dôvod obnovy konania (m. m. I. ÚS 357/2025).

19. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

20. V závere ústavný súd poznamenáva, že toto rozhodnutie nezakladá vo vzťahu ku konaniu okresného súdu prekážku veci rozhodnutej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde], a preto nie je vylúčené, aby sťažovateľ v prípade ďalšej nečinnosti okresného súdu podal svoju ústavnú sťažnosť opakovane.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu